

การวิเคราะห์ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ราย ตัวบ่งชี้ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2557-2561 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

An Analysis of the Internal Education Quality Assurance Assessment Results List of Curriculum Level Indicators 2014-2018 Academic Year of the Faculty of Education, Mahasarakram University

เพ็ญสิริ วังหน้า¹

Pensiri Wangna¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ศึกษาพัฒนาการของผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน รายตัวบ่งชี้ ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2557-2561 และศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสรุปผลจากรูปเล่มรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ประจำปีการศึกษา 2557-2561 จำนวน 125 เล่ม จาก 25 หลักสูตร และแบบสัมภาษณ์ ประธานหลักสูตร ที่มีผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ระดับดี ต่อเนื่อง 4-5 ปี ในแต่ละองค์ประกอบ รายตัวชี้วัด จำนวน 6 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ และบรรยายสรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพของหลักสูตร จำนวน 25 หลักสูตร ในปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 1.67 อยู่ในระดับ “ต้องปรับปรุง” ในปีการศึกษา 2558 คะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 2.84 อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ในปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 3.24 อยู่ในระดับ “ดี” ในปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 3.29 อยู่ในระดับ “ดี” ในปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 3.53 อยู่ในระดับ “ดี” ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2561 ทุกหลักสูตรมีแนวโน้มผลการประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับ “ดี” ต่อเนื่องทุกหลักสูตร คิดเป็น ร้อยละ 100

¹ นักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Educator, Practitioner Level Faculty of Education, Mahasarakham University

2. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร มีจำนวน 22 หลักสูตร จากจำนวน 25 หลักสูตร ที่มีแนวโน้มของคะแนนที่ดีขึ้นทุกปี คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของหลักสูตรทั้งหมด และในปีการศึกษา 2561 มีหลักสูตรที่ขอขึ้นทะเบียน TQR จำนวน 1 หลักสูตร คือ กศ.บ.ภาษาไทย โดยในปีการศึกษา 2557 หลักสูตรเริ่มรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร มีหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 19 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 79 ของหลักสูตรทั้งหมด และมีหลักสูตรที่ไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพหลักสูตร เนื่องจากคุณสมบัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ไม่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน 5 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 20.83 ของหลักสูตรทั้งหมด ในปีการศึกษา 2558 มีหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 19 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 79 ของหลักสูตรทั้งหมด มีหลักสูตรไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพหลักสูตร เนื่องจากไม่มีการปรับปรุงตามวงรอบ จำนวน 2 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 8.33 ของหลักสูตรทั้งหมด และในปีการศึกษา 2559-2561 ทุกหลักสูตรมีผลประเมินในระดับดี ทุกหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100 ของหลักสูตรทั้งหมด

3. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้มีระบบกำกับกับการประกันคุณภาพหลักสูตรเกณฑ์มาตรฐานด้านระบบกำกับกับการประกันคุณภาพหลักสูตร ที่ดำเนินการประกอบไปด้วย 1) สร้างระบบและกลไกในการกำกับกับการดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรให้เป็นไปตามองค์ประกอบและเป้าหมายการดำเนินงานการประกันคุณภาพหลักสูตร 2) แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามระบบที่คณะและมหาวิทยาลัยกำหนด รวมทั้งมีการรายงานผลการติดตามให้กับคณะกรรมการประจำคณะฯ เพื่อพิจารณาทุกภาคการศึกษา 3) จัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหลักสูตรให้เกิดผลตามองค์ประกอบการประกันคุณภาพหลักสูตร 4) ประเมินคุณภาพหลักสูตรตามกำหนดเวลาทุกหลักสูตร และรายงานผลการประเมินให้กรรมการประจำคณะฯ เพื่อพิจารณา 5) นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากกรรมการประจำคณะฯ มาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 6) มีผลการประเมินคุณภาพทุกหลักสูตรผ่านการกำกับมาตรฐานที่กำหนด

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ การประเมินการประกันคุณภาพ ระดับหลักสูตร

Abstract

The purposes of this research were to study an analysis of the internal education quality assurance assessment results List of curriculum level indicators 2014-2018 academic year and to study condition for the procedure of internal quality assurance according to curriculum level of the Faculty of Education Mahasarakham University. The sample consisted of 6 course president. The research instrument were record form summarizing results from the format of the report on the results of internal educational quality assessment at the curriculum level and statistical interview form. The statistical analysis was employed in terms of mean, percentage then presented in tables charts and briefed as essays.

The result found that:

1. An analysis of the quality level of 25 curriculum in the academic year 2014 had an average score of 1.67 in all components at the level of “needs improvement. In the academic year 2015 had an average score of all components was at the “moderate” level. In the academic year 2016 had an average score of all components was 3.24 at a “good” level. In the academic year 2017 had an average score of all components was 3.29 at a “good” level. In the academic year 2018 had an average score of all components was 3.53 at a “good” level. Since the academic year 2016-2018 all course tended to have a “good” level of educational quality assessment consistently, representing 100%.

2. The results of the internal education quality assessment of 22 curriculum with a trend of improving scores every year representing 91.67% of all courses. (25 curriculum). In the academic year 2018, Bachelor of Education Program (Thai) has applied for TQR registration. In the academic year 2014, the curriculum began undergo to internal quality assessments ; 19 courses that passed the assessment criteria, or 79 percent of all curriculum but 5 courses that failed or 20.83% of percent of all curriculum because the qualifications of the instructors of in charge of the courses do not meet the criteria. In the 2015 academic year, 19 courses passed the assessment criteria or 79% percent of all and 2 courses that failed or 8.33 percent of all because no improvement. In the academic year 2014-2018 was found that there were 6 course that had guidelines for internal quality assurance operations in overall at good-very good levels continuously for 4-5 years. Two Bachelor’s degree programs were Bachelor of Education Program (Thai) and Bachelor of Education Program. Four courses of Graduate level were Master of Education (Research and Evaluation), Master of Education (Teaching Science and Mathematics), Doctor of Education (Educational Administration and Development), and Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation. In the academic year 2016-2018, all courses were assessed at a good level or 100 percent.

3. Guidelines for educational quality assurance operations within the Faculty of Education Mahasarakham University consists of 1) Create a system and mechanism for supervising the implementation of curriculum quality assurance, 2) Appoint a committee to monitor, control and report the operations, 3) Allocate resources to support the implementation of the curriculum to be effective in accordance with the curriculum quality assurance components, 4) Evaluate course quality on time for all courses and report the results of the assessment to the committee members for consideration, 5) Use evaluation results and recommendations from the committees to continual improvement the quality of the curriculum and 6) A quality assessment results of all courses passed the specified standards.

Keywords: Internal education, quality assurance assessment, curriculum level

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) ในปี พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของหน่วยย่อยของการอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา โดยให้พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้อง

ในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งนี้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษาและเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้

ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าว (process performance)

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมพัฒนานักศึกษาการวางระบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนห้องสมุด และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งคุณภาพบัณฑิต ซึ่งจะพิจารณาจากการมีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ คุณภาพผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554)

สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่นี้จะมุ่งเน้นที่การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรให้มีการดำเนินการตั้งแต่การวางระบบคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บัณฑิตและส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการดำเนินงานของคณะและสถาบันให้เป็นไปตามมาตรฐานและวิสัยทัศน์ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดโดยให้สะท้อนผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนของการผลิตบัณฑิตในแต่ละ

ปีการศึกษาโดยคณะกรรมการประจำหลักสูตร มีการตรวจสอบติดตามคุณภาพผลการผลิตบัณฑิตโดยคณะกรรมการประจำคณะและคณะกรรมการระดับสถาบันในทุกปีการศึกษา มีความเชื่อมโยงกับระบบการประเมินคุณภาพภายนอกที่จะมีการรับรองคุณภาพการศึกษาระดับชาติ รวมทั้งมีการประเมินคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สะท้อนผลของการผลิตบัณฑิตในแต่ละปีการศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558)

แผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและศูนย์พัฒนาประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำหนดให้ระดับหลักสูตรดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคมของทุกปี หลังจากทีระดับหลักสูตรดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแล้ว คณะฯ หลักสูตรได้นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีในตัวเองซึ่งและองค์ประกอบที่มีคะแนนในระดับดีมาก และทบทวนปัญหาอุปสรรคต่างๆ ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมร่วมถึงนำข้อเสนอเทศจากการประเมินอภิมาณผู้ประเมินมาประกอบการทบทวนหลักสูตร คณะหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ของคณะกรรมการประเมินเสนอต่อที่ประชุมกรรมการบริหารของหน่วยงาน คณะกรรมการบริหาร

ของมหาวิทยาลัยและสภามหาวิทยาลัย ตามลำดับ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ (Improvement Plan) เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานตามแนวทางการวงจรกิจคุณภาพ PDCA (คณะศึกษาศาสตร์, 2557)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2557-2561 จำนวน 25 หลักสูตร แยกเป็น 1) ระดับปริญญาตรี 10 หลักสูตร 2) ระดับปริญญาโท 8 หลักสูตร และ 3) ระดับปริญญาเอก 7 หลักสูตร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และศึกษาพัฒนาการของผลประเมินคุณภาพการศึกษาภายในรายตัวบ่งชี้ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2557-2561 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบบันทึกการสรุปผลจากรูปเล่ม รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร จำนวน 125 เล่ม 25 หลักสูตร ที่ผู้วิจัยนำมาจัดทำเป็นตารางเก็บข้อมูล (แบบ ป.1) ที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากแบบฟอร์มของ ศูนย์พัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ของแต่ละหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา และได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการด้านประกันคุณภาพการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านประกันคุณภาพการศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ระดับหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีผลการประเมินคุณภาพในตัวเองซึ่งมีผลการดำเนินงานในระดับดี-ดีมากต่อเนื่อง 5 ปี ประธานหลักสูตร จำนวน 6 หลักสูตร ตามวงจรคุณภาพ และได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านประกันคุณภาพการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

แบบบันทึกการสรุปผลจากรูปเล่ม รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร จำนวน 125 เล่ม 25 หลักสูตร ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะศึกษาศาสตร์ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและ พัฒนาการของผลการประเมินเพื่อหาผลรวม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ และบรรยายสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการประเมินประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2557-2561 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. ระดับคุณภาพของหลักสูตร จำนวน 25 หลักสูตร ในปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ย ทุกองค์ประกอบเท่ากับ 1.67 อยู่ในระดับ “ต้องปรับปรุง” ในปีการศึกษา 2558 คะแนนเฉลี่ย ทุกองค์ประกอบเท่ากับ 2.84 อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ในปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ย ทุกองค์ประกอบเท่ากับ 3.24 อยู่ในระดับ “ดี” ในปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 3.29 อยู่ในระดับ “ดี” ในปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 3.53 อยู่ในระดับ “ดี” ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2561 ทุกหลักสูตรมีแนวโน้มผลการประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับ “ดี” ต่อเนื่องทุกหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายใน ระดับหลักสูตร มีจำนวน 22 หลักสูตร จากจำนวน 25 หลักสูตร ที่มีแนวโน้มของคะแนนที่ดีขึ้นทุกปี คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของหลักสูตรทั้งหมด และในปีการศึกษา 2561 มีหลักสูตรที่ขอขึ้นทะเบียน TQR จำนวน 1 หลักสูตร คือ กศ.บ.ภาษาไทย โดยในปีการศึกษา 2557 หลักสูตรเริ่มรับการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายใน ระดับหลักสูตร มีหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 19 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 79 ของหลักสูตรทั้งหมด และมีหลักสูตร ที่ไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพหลักสูตร เนื่องจากคุณสมบัติ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลัก ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ จำนวน 5 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 20.83 ของหลักสูตรทั้งหมด ในปีการศึกษา 2558 มีหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 19 หลักสูตร

คิดเป็นร้อยละ 79 ของหลักสูตรทั้งหมด มีหลักสูตรไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพหลักสูตร เนื่องจากไม่มีการปรับปรุงตามวงรอบ จำนวน 2 หลักสูตร คิดเป็น ร้อยละ 8.33 ของหลักสูตรทั้งหมด และในปีการศึกษา 2559-2561 ทุกหลักสูตรมีผลประเมินในระดับดีทุกหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100 ของหลักสูตรทั้งหมด

3. ผลการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557-2561 ในภาพรวม พบว่ามีจำนวน 6 หลักสูตร ที่มีแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับดี-ดีมาก ต่อเนื่อง 4-5 ปี ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประธานหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ในแต่ละองค์ประกอบที่มีผลการดำเนินงานระดับดี-ดีมาก รายตัวชี้วัดทั้ง 6 หลักสูตร ได้แก่ ปริญญาตรี 2 หลักสูตร คือ กศ.บ.ภาษาไทย และ กศ.บ. ภาษาอังกฤษ ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 4 หลักสูตร คือ กศ.ม.วิจัยและประเมินผลการศึกษา กศ.ม.การสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ กศ.ด.การบริหารและพัฒนาการศึกษา และ ปร.ด.วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็นระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาตามวงจรคุณภาพ จาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์พบว่า

ตัวชี้วัดที่ 2.1 (คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่ง

ชาติ) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อวางแผนการดำเนินงานและปรับปรุงแบบสอบถามให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งในด้านการดำเนินการนอกจากจะสอดแทรกในสอนกิจกรรม รวมถึงการศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตในหลักสูตร ด้านการตรวจสอบได้จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ถามไปยังผู้ใช้บัณฑิต และหัวข้อการวิจัยของบัณฑิตศึกษา เพื่อนำปัญหาจากการวิเคราะห์นำมาสู่กระบวนการปรับปรุงในวงรอบถัดไป

ตัวชี้วัดที่ 2.2 (การดำเนินงานทำหรือผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อวางแผนการดำเนินงานการดำเนินงานทำให้สอดคล้องกับแผนของมหาวิทยาลัยและการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยให้สอดคล้องกับแผนของบัณฑิตวิทยาลัยในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งในด้านการดำเนินการนอกจากการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ/อาชีพแล้ว ยังมีระบบ Servey.msu.ac.th เก็บรวบรวมข้อมูลกับนิสิตที่สำเร็จการศึกษา จัดสัมมนาหัวข้อวิทยานิพนธ์การสอนเสริม เชิญวิทยากรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนิสิตปริญญาโท-ปริญญาเอกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ส่งเสริมให้นิสิตตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการตรวจสอบ ได้จากระบบและการกำกับติดตามของคณะฯ ในรอบระยะเวลา 1 ปี การยื่นสำเร็จการศึกษาตามแผนของนิสิต นำมาสู่กระบวนการปรับปรุง การวางแผนการดำเนินงานในวงรอบต่อไป

ตัวชี้วัดที่ 4.1 (การบริหารและพัฒนาอาจารย์) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการ

ประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อวางแผนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพหลักสูตร ซึ่งในด้านการดำเนินการ การรับ การแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบ/อาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องตรงและสัมพันธ์กับหลักสูตร มีผลงานทางวิชาการ งานวิจัยตีพิมพ์ฐาน 1 วางระบบดูแลนิสิต มีสัมพันธ์ภาพกับหลักสูตรร่วมผลิต การบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ทุกด้านด้านการตรวจสอบได้จากการประเมินคุณภาพอาจารย์ ในการบริหารจัดการหลักสูตร นำมาสู่กระบวนการปรับปรุงการวางแผนการดำเนินงานในวงรอบต่อไป

ตัวชี้วัดที่ 4.2 (คุณภาพอาจารย์) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อวางตำแหน่งพัฒนาคุณภาพอาจารย์ ซึ่งในด้านการดำเนินการ จัดสรรงบประมาณส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์มีคุณวุฒิปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการ มีผลงานทางวิชาการ/บทความทางวิชาการ ทู่นในการทำวิจัย การตีพิมพ์ รวมถึงการพัฒนาตนเองด้านการตรวจสอบได้จากการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผลจากการสะท้อนของนิสิตจากการให้คำปรึกษา นำมาสู่กระบวนการปรับปรุงการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในวงรอบต่อไป

ตัวชี้วัดที่ 4.3 (ผลที่เกิดกับอาจารย์) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อวางตำแหน่งวางแผนการพัฒนาอาจารย์อย่างมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร ซึ่งในด้านการดำเนินการ มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร

การเรียนการสอน การประเมินผล การดูแลนิสิต การประชุมวางแผนงาน ด้านการตรวจสอบได้จากการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร การสะท้อนผลจากนิสิต การคงอยู่ของอาจารย์ จากการสะท้อนผลดังกล่าว นำมาสู่กระบวนการปรับปรุงการวางแผนการพัฒนาผลที่เกิดกับอาจารย์ในวงรอบต่อไป

ตัวชี้วัด 5.1 (สาระของรายวิชาในหลักสูตร) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรโดยมีผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการและความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งในด้านการดำเนินการ มีการออกแบบสาระรายวิชา ปรับเทคนิคการสอนให้มีทักษะสอดคล้องกับสาขาวิชา บูรณาการลงในวิชาเอก ตำรา เนื้อหาตามกรอบหลักสูตรเฉพาะสาขาวิชา การบูรณาการการสอนแนวใหม่สู่การให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ ด้านการตรวจสอบได้จากการวัดประเมินผลทุกเดือน online/offline การฝึกสอน การลงทะเลียนตรงตามหลักสูตร จากการสะท้อนผลดังกล่าว นำมาสู่กระบวนการปรับปรุงการวางแผน การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรทั้งก่อนและในวงรอบ

ตัวชี้วัด 5.2 (การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อกำหนดรายวิชาและผู้สอนร่วมกันในหลักสูตรตามประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ซึ่งในด้านการดำเนินการ พิจารณาผู้สอนที่มีความชำนาญในเนื้อหา การประชุมปรึกษาหารือ จัดทำ มคอ.3-4 ก่อนปีการศึกษา การเรียนการสอน การเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกช่วยเพิ่มเติมทักษะด้านภาษาอังกฤษ การบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำวิทยานิพนธ์ การ

ให้คำปรึกษา การจัดสอนร่วมของหลักสูตรร่วมผลิตเพื่อเพิ่มทักษะเฉพาะสาขาให้กับนิสิตการบูรณาการสอนควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ การทดลองสอน การส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่ที่สอดคล้องกับแผนการเรียน ด้านการตรวจสอบได้จากการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนในรายวิชาทุกภาคเรียน การกำกับติดตามความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ จากการสะท้อนผลดังกล่าว นำมาสู่กระบวนการปรับปรุงการวางแผน การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนต่อไป

ตัวชี้วัดที่ 5.3 (การประเมินผู้เรียน) การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อกำหนดการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของหลักสูตร ซึ่งในด้านการดำเนินการ มีการกำกับ การประเมินการจัดการเรียนการสอนตาม มคอ. 5-6-7 การบูรณาการหัวข้อวิทยานิพนธ์แก้ปัญหาและสร้างสรรค์ ด้านการตรวจสอบได้จากการประเมินผลผู้เรียน การทดสอบการเขียนแผนการสอน การทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอน การสอบ exit exam การประเมินวิทยานิพนธ์ การเชิญพูดคุยส่วนตัว Online รวมถึงการคงอยู่ของนิสิตตลอดหลักสูตร จากการสะท้อนผลดังกล่าว นำมาสู่กระบวนการปรับปรุง ส่งเสริมสนับสนุนการประเมินผู้เรียนในภาคเรียนต่อไป

ตัวชี้วัด 5.4 (ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ) ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ การดำเนินงานด้านการวางแผน มีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อกำหนดปฏิทินการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งในด้านการดำเนินการ มีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ

กำหนดทั้งระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการตรวจสอบได้จากการประเมินตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด จากผลการประเมินดังกล่าว นำมาสู่กระบวนการวางแผนการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ผลการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน รายตัวบ่งชี้ ระดับ หลักสูตรหลักสูตร ปีการศึกษา 2557-2561 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีประเด็นที่สำคัญ และผู้วิเคราะห์ได้นำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น ดังนี้

1. ระดับคุณภาพของหลักสูตร จำนวน 25 หลักสูตร ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2561 ทุกหลักสูตรมีแนวโน้มผลการประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับ “ดี” ต่อเนื่องทุกหลักสูตร คิดเป็น ร้อยละ 100 ทั้งนี้ สภามหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยได้พิจารณาจากผลการประเมินหลักสูตรและมีมติผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะ/หน่วยงาน และหลักสูตร ดำเนินการตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะคณะกรรมการกำกับความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เกี่ยวข้องกับการกำกับติดตามควบคุม และตรวจสอบหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2559: รายงานการประชุม) ดังนี้ เร่งดำเนินการหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยการตรวจสอบจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร 2) ในการขออนุมัติเปิดหลักสูตรและแผนการรับนิสิตนั้น ให้มหาวิทยาลัย

กลับไปทบทวนการขอเปิดหลักสูตร และแผนการรับนิสิต โดยดำเนินการกลั่นกรองให้ถูกต้องและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานก่อนเสนอให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ 3) ให้มหาวิทยาลัยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตและมาตรฐานในการปรับปรุงหลักสูตร เปิดหลักสูตร และการรับนิสิต เพื่อให้คณะได้แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรา 44 ของ คสช. 4) ให้มหาวิทยาลัยนำองค์ประกอบของมาตรา 44 ของ คสช. ที่รัฐมนตรีลงนามล่าสุดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษานี้ไปดำเนินการอย่างเร่งด่วน และให้เกิดผลภายใน ปีการศึกษา 2561 เพราะหากมีการตรวจสอบจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วพบว่ามหาวิทยาลัยและสภามหาวิทยาลัยไม่ดำเนินการใดๆ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการจะใช้อำนาจในการสั่งปิดหลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงมติสภามหาวิทยาลัยมหาสารคามเห็นชอบหลักการให้หลักสูตรที่เปิดสอนแล้วไม่มีนิสิตต่อเนื่องตั้งแต่ 4 ภาคการศึกษา ดำเนินการปิดหลักสูตร (สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2560: รายงานการประชุม) ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงมีการกำกับ ติดตาม โดยการสร้างระบบและกลไกในการกำกับติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพหลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมายการประกันคุณภาพหลักสูตร โดยมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามการประกันคุณภาพภายใน ระดับหลักสูตรของคณะฯ การรายงานผลกำกับติดตามให้กับคณะกรรมการประจำคณะฯ เพื่อพิจารณาทุก 3 เดือน การจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพหลักสูตร เช่น การปรับปรุงหลักสูตรตามวงรอบการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย การประเมิน

หลักสูตรตามกำหนดทุกหลักสูตร รวมทั้งรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการประจำคณะฯ พิจารณา และนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินและกรรมการประจำคณะฯ มาปรับปรุง วางแผนและพัฒนาคุณภาพหลักสูตรให้มีคุณภาพการประเมินในระดับที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการประเมินและจำนวนหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 25 หลักสูตร ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2561 มีแนวโน้มผลการประเมินคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับ “ดี” ต่อเนื่องทุกหลักสูตรคิดเป็น ร้อยละ 100 สอดคล้องกับคลังสมองของชาติ (2559: 20-21) ที่ระบุว่า การดูแลคุณภาพงานวิชาการเป็นหนึ่งในภาระหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย สภาฯ ต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงการเปิดหลักสูตรที่สะท้อนถึงผลิตผลที่มีคุณลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ประกอบกับสถานการณ์การแข่งขันด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาและสภาฯ ควรให้ความสำคัญกับมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร รวมทั้งข้อมูล ณ ปัจจุบัน ที่นายสุภัทร จำปาทองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ได้เปิดเผยมติคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2561) ให้ประกาศรายชื่อหลักสูตรที่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรจากผลการประเมินการประกันคุณภาพภายใน (IQA) เฉพาะในองค์ประกอบที่ 1 เป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน (ปีการศึกษา 2558 และ 2559) จำนวน 182 หลักสูตร จาก 42 สถาบันอุดมศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของ กัมปนาท อาษา (2561: 286-308) ได้วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในปีการศึกษา 2557-2559 หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พบว่า ปีการศึกษา 2557-2559 พบว่า มีจำนวน 11 คณะ ที่มีแนวโน้มของคะแนนดีขึ้น ทุกปี ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง คณะวัฒนธรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ และคณะสัตวศาสตร์ สอดคล้องกับผลการศึกษา ทิววรรณธานูรี (2558: 88-86) ได้สังเคราะห์และติดตามผลการดำเนินงานการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัันมีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลักสูตรที่อยู่ในหน่วยงานต่างกัันมีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ด้านการเตรียมการ ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพ และด้านการพัฒนาและปรับปรุง แตกต่างกัันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน คือ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับหลักสูตรให้กับอาจารย์ประจำหลักสูตร

2. ผลการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557-2561 ในภาพรวม พบว่ามีจำนวน 6 หลักสูตร ที่มีแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับ

ดี-ดีมาก ต่อเนื่อง 4-5 ปี ได้แก่ ปริญญาตรี 2 หลักสูตร คือ กศ.บ.ภาษาไทย และ กศ.บ. ภาษาอังกฤษ ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 4 หลักสูตร คือ กศ.ม.วิจัยและประเมินผลการศึกษา กศ.ม.การสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ กศ.ด.การบริหารและพัฒนการศึกษา และ ปร.ด.วิจัยและประเมินผลการศึกษา ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้มีระบบกัากับการประกันคุณภาพหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานด้านระบบกัากับการประกันคุณภาพหลักสูตร ที่คณะฯ ต้องดำเนินการประกอบไปด้วย 1) สร้างระบบและกลไกในการกัากับการดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรให้ เป็นไปตามองค์ประกอบและเป้าหมายการดำเนินงานการประกันคุณภาพหลักสูตร 2) แต่งตั้งคณะกรรมการกัากับติดตามการดำเนินงานให้ เป็นไปตามระบบที่คณะและมหาวิทยาลัยกำหนด รวมทั้งมีการรายงานผลการติดตามให้กับคณะกรรมการประจำคณะฯ เพื่อพิจารณาทุกภาคการศึกษา 3) จัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหลักสูตรให้เกิดผลตามองค์ประกอบการประกันคุณภาพหลักสูตร 4) ประเมินคุณภาพหลักสูตรตามกำหนดเวลาทุกหลักสูตร และรายงานผลการประเมินให้กรรมการประจำคณะฯ เพื่อพิจารณา 5) นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากกรรมการประจำคณะฯ มาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 6) มีผลการประเมินคุณภาพทุกหลักสูตรผ่านการกัากับมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558: 122) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จูฮา เคททูเนน (Juha Kettunen, 2012) ได้ศึกษาวิจัย การตรวจสอบคุณภาพภายใน และภายนอกในระดับอุดมศึกษา พบว่า หลักฐานของการจัดการกระบวนการที่เป็นกลไกในการอธิบายถึงการดูแลรักษาและปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา

อย่างเป็นระบบของการตรวจสอบภายนอกและการตรวจสอบกระบวนการภายใน เพื่อรักษากระบวนการส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสถาบันพวกเขาไม่สามารถจัดการกระบวนการอย่างเป็นระบบได้ ถ้าหากไม่มีการดำเนินงานผ่านการวางแผนการทำงานร่วมกันดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบคุณภาพภายในอาจสังเกตการณ์ปรับปรุงที่จำเป็นในกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ เป้าหมายหลักของการตรวจสอบคุณภาพภายใน ควรจะจัดการกระบวนการและขั้นตอนการปรับปรุง หากมีการปรับปรุงกระบวนการจะพบว่า เจ้าของกระบวนการควรวางแผนและอธิบายขั้นตอนกับทีมดำเนินงานหากไม่มีการปรับปรุงกระบวนการจะพบว่า องค์กรและหน่วยงานควรดำเนินการแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิเคราะห์และผลดำเนินงานการกำกับมาตรฐานหลักสูตร คณะ หลักสูตรมหาวิทยาลัย และผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ราชการ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ระดับคณะ เพื่อนำข้อมูลทำการทบทวนและปรับปรุงผลการดำเนินงาน

1.2 ผลการวิเคราะห์และผลการดำเนินงานองค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบที่ 4 และ 5 พบว่า ผลการดำเนินงานและคะแนนของแต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกันในแต่ละปีการศึกษา ในเช่น การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ผลที่เกิด

กับนักศึกษา สารของรายวิชาในหลักสูตร การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนั้น คณะและหลักสูตร/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย/ผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะและหลักสูตรอื่นภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีและปัญหาอุปสรรคที่มีต่อผลการบริหารงานหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสู่การปรับกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อเข้ากับบริบทของการบริหารงานของหน่วยงานและหลักสูตร รวมถึงการทำงานร่วมกันในรูปแบบของเครือข่ายหลักสูตร การวางระบบการดำเนินงาน ประกันคุณภาพระดับหลักสูตร และการศึกษา ดูงาน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิเคราะห์ครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุเชิงลึกรายหลักสูตร ที่มีผลการดำเนินงานต่ำสุดของแต่ละปีการศึกษา ที่ต้องมีการจัดเก็บข้อมูลลักษณะการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร เจ้าหน้าที่วิชาการ บัณฑิตและนิสิตประจำหลักสูตร เพื่อเป็นการสอบทานข้อมูลแต่ละองค์ประกอบและแต่ละตัวบ่งชี้ ถึงสาเหตุที่หลักสูตรมีผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ประเมินและเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2 นำผลจากวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ที่มีผลคะแนนประเมินที่ดีขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อนำมาเป็นโมเดลการดำเนินงานการบริหารจัดการของหลักสูตรอื่นในคณะศึกษาศาสตร์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท อาษา. (2561). *การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2557-2559* หน่วยงานจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *รายงานการประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครั้งที่ 1/2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในประจำปี 2557*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คลังสมองของชาติ. (2559). *หลักสูตรการบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย*. (วันที่ 28-29 กรกฎาคม 2559): สถาบันคลังสมองของชาติ Knowledge Network Institute of Thailand.
- ทิพวรรณ ธาบุรี. (2558). *แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศูนย์พัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน*. มหาสารคาม: กองกลาง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2559). *รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 11/2559 พฤศจิกายน 2559*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2560). *รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 11/2560 พฤศจิกายน 2560*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2553*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558*. ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา.
- Kettunen, J. (2012). *Integrated higher education management: Summary of management approaches. quality assurance and management*. Handle: RePEc.